

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 25.3.2009
KOM(2009) 136 lopullinen

2009/0050 (CNS)

Ehdotus:

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta, uhrien suojelusta ja

puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoamisesta

{SEK(2009) 358}

{SEK(2009) 359}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Ihmiskauppaa pidetään maailmanlaajuisesti yhtenä vakavimmista rikoksista, räikeänä ihmisoikeusloukkauksena, nykyaikaisena orjuuden muotona ja erittäin kannattavana järjestäytyneen rikollisuuden liiketoimintana. Ihmiskaupassa on kyse hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvasta henkilöiden värväyksestä, siirtämisestä tai vastaanottamisesta pakottamisen, harhaanjohtamisen tai väärinkäytön avulla, ja siihen kuuluvat myös seksuaalinen riisto, työvoiman hyväksikäyttö, pakkotyö, kotiorjuus ja muut hyväksikäytön muodot, myös elinten poisto.

Tästä syystä ihmiskaupaan on puututtava järein vastatoimin pyrkimällä ehkäisemään sitä, panemaan siitä syytteeseen ja suojelemaan sen uhreja.

1.2. Yleinen tausta

Useat EU:n jäsenvaltiot ovat merkittäviä kolmansista maista tulevien ihmiskauppavirtojen kohdemaita. Lisäksi on näyttöä EU:n sisäisestä ihmiskaupasta. Käytettävissä olevien lukujen perusteella EU:n alueelle tai alueella vuosittain kaupattavien ihmisten määrä voidaan kohtuudella arvioida useiksi sadoiksi tuhansiksi.

Perimmäinen ihmiskauppaa synnyttävä tekijä on epäilemättä alttius sosiaaliseen syrjäytymiseen. Syrjäytymisalttiuden taustalla on taloudellisia ja sosiaalisia tekijöitä, kuten köyhyys, sukupuolisyrintä, aseelliset selkkaukset, perheväkivalta, perheiden sisäiset ongelmat sekä henkilökohtaiset ominaisuudet, esimerkiksi ikä, terveydentila tai vammaisuus. Kansainväliset järjestäytyneet rikollisverkostot käyttävät tällaista alttiutta usein hyväkseen maahanmuuton avustamisessa ja käyttävät ihmisiä tämän jälkeen törkeästi hyväksi turvautumalla voimankäyttöön, uhkaamiseen, pakottamiseen tai muihin väärinkäytön muotoihin, esimerkiksi velkaorjuuteen. Toiminnasta saatavien voittojen suuruus on merkittävä ilmiötä ylläpitävä tekijä. Myös seksipalveluiden ja halvan työvoiman kysyntä ylläpitää toimintaa.

1.3. Voimassa olevat aiemmat säännökset

Vuonna 1989 tehdyllä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksella lapsia pyritään suojelemaan kaikilta seksuaalisen riiston ja hyväksikäytön muodoilta. Suojeluelvoite kattaa myös ihmiskaupan puitteissa tapahtuvan lasten seksuaalisen riiston ja hyväksikäytön.

Vuonna 2000 YK teki kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen YK:n yleissopimukseen lisäpöytäkirjan ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta. Pöytäkirja oli ensimmäinen ihmiskauppaa kokonaisvaltaisesti käsittelevä kansainvälinen asiakirja. Maaliskuuhun 2009 mennessä 23 jäsenvaltiota oli ratifioinut lisäpöytäkirjan ja loput neljä allekirjoittaneet sen. Euroopan yhteisö on allekirjoittanut ja hyväksynyt lisäpöytäkirjan.

Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tarjoaa kattavan ja yhtenäisen kehyksen ehkäisyyn, eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön sekä uhrien suojeluun ja auttamiseen. Se myös velvoittaa kriminalisoimaan ihmiskaupan. Tilanne paranisi

huomattavasti, jos nämä toimet pantaisiin täytäntöön. EU:n jäsenvaltioista 12 on ratifioinut yleissopimuksen. Kolmetoista jäsenvaltiota on allekirjoittanut sopimuksen ja aloittanut ratifiointimenettelyn.

Puitepätös ihmiskaupan torjunnasta tehtiin 19. heinäkuuta 2002 reaktiona yleisesti tiedostettuun tarpeeseen puuttua EU:n tasolla tähän vakavaan rikolliseen toimintaan. Komissio antoi toukokuussa 2006 kertomuksen puitepäätöksen täytäntöönpanosta.

Direktiivillä 2004/81/EY säädetään ihmiskaupan uhreiksi joutuneille kolmansien maiden kansalaisille myönnettävästä avusta ja oleskeluoikeudesta. Komissio aikoo raportoida direktiivin 2004/81/EY täytäntöönpanosta syksyllä 2009 ja harkitsee tällöin aiheellisia toimenpiteitä, joilla jäsenvaltiot voivat parantaa uhreille tarjoamaansa apua.

1.4. Johdonmukaisuus suhteessa unionin muuhun politiikkaan ja muihin tavoitteisiin

Kaikkien sukupuolistuneen väkivallan muotojen, myös ihmiskaupan, torjunta on erottamaton osa komission naisten ja miesten tasa-arvon edistämissuunnitelmassa¹ antamaa sitoumusta. Lapsikaupan torjunta sisältyy myös lapsen oikeuksien strategiaan². Ihmiskaupan torjunnan ja uhrien auttamisen tavoite on yhdenmukainen uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS³ ja oleskeluluvista annetun neuvoston direktiivin 2004/81/EY⁴ säännösten kanssa. Jälkimmäisessä käsitellään maahanmuuttokysymyksiä, ja sitä sovelletaan ainoastaan kolmansien maiden kansalaisiin. Kaikkia tämän puitepäätöksen säännöksiä sovelletaan edellyttäen, ettei asiasta ole säädetty edellä mainitussa direktiivissä. Ihmiskaupan torjuntatavoite on yhdenmukainen myös rikoksen uhreille maksettavista korvauksista annetun neuvoston direktiivin 2004/80/EY⁵, jolla pyritään helpottamaan korvausten saamista rajatylittävissä tilanteissa, ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/841/YOS⁶ kanssa. Ihmiskauppa sisältyy luetteloon rikoksista, joiden tekijä luovutetaan eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS⁷ perusteella. Edellä mainitut tavoitteet ovat täysin johdonmukaisia luetteltujen asiakirjojen kanssa samoin kuin ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen sekä Europolin ja Eurojustin mandaattien kanssa.

Kaikissa EU:n tämän alan toimissa on kunnioitettava perusoikeuksia sekä noudatettava Euroopan unionin perusoikeuskirjan periaatteita ja yleissopimusta ihmisoikeuksien ja

---

¹ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Naisten ja miesten tasa-arvon etenemissuunnitelma 2006–2010*, {SEC(2006) 275}, KOM(2006) 92 lopullinen.

² Komission tiedonanto, *Tavoitteena lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia* {SEC(2006) 888}, {SEC(2006) 889}, KOM(2006) 367 lopullinen.

³ Neuvoston puitepätös, tehty 15 päivänä maaliskuuta 2001, uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä (2001/220/YOS), EYVL L 82, 22.3.2001, s. 1.

⁴ Neuvoston direktiivi 2004/81/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, oleskeluluvasta, joka myönnetään yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tekeville kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja tai jotka ovat joutuneet laittomassa maahantulossa avustamisen kohteiksi, EUVL L 261, 6.8.2004, s. 85.

⁵ Neuvoston direktiivi 2004/80/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rikoksen uhreille maksettavista korvauksista, EUVL L 261, 6.8.2004, s. 15.

⁶ EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42.

⁷ Neuvoston puitepätös, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä, EYVL L 190, 18.7.2002.

perusvapauksien suojaamiseksi. Jäsenvaltioiden on pantava EU:n lainsäädäntö täytäntöön näitä oikeuksia ja periaatteita kunnioittaen.

Tätä ehdotusta edelsi perusteellinen selvitys, jolla haluttiin varmistaa, että puitepäättöksen säännökset noudattavat kaikilta osin seuraavia perusoikeuksia: ihmisarvo, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kielto, orjuuden ja pakkotyön kielto, lapsen oikeudet, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus, henkilötietojen suoja, oikeus tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate.

Erityistä huomiota on kiinnitetty EU:n perusoikeuskirjan 5 artiklan 3 kohtaan, jossa kielletään ihmiskauppa. Perusoikeuskirjan 24 artikla on sekin tärkeä, koska monet ihmiskaupan uhrit ovat lapsia. Uhrien suojelua ja auttamista koskevilla säännöksillä on myönteinen vaikutus perusoikeuksiin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tunnustanut oikeuden tulla suojelluksi orjuudelta, pakkotyöltä ja orjuuden kaltaisilta oloilta. Tässä yhteydessä tulee kyseeseen myös uhrin oikeus tarkkaan, puolueettomaan, tehokkaaseen ja nopeaan tutkintaan, ja se toteutuisi käytännössä, jos uhrin roolia rikosoikeudenkäynnissä vahvistettaisiin.

Uhrin roolin vahvistuminen rikosoikeudenkäynnissä voi vaikuttaa myös kielteisesti, jos se vaarantaa syytetyille kuuluvat menettelyä koskevat oikeudet, erityisesti tämän oikeuden puolueettomaan tuomioistuimeen (EU:n perusoikeuskirjan 47 artikla) ja oikeuden puolustukseen (perusoikeuskirjan 48 artikla). Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on kuitenkin vahvistanut selvät periaatteet siitä, miten syytetyn ja uhrin oikeudet sovitetaan yhteen. Säädösteksti muodostaa perustan asianmukaiselle täytäntöönpanolle jäsenvaltioissa, ja se onkin laadittu huolellisesti, jotta puolustuksen oikeudet toteutuisivat täysimääräisesti.

2. KUULEMISET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

2.1. Intressitahojen kuuleminen

2.1.1. Kuulemismenettely, tärkeimmät kohderyhmät ja yleiskuvaus vastaajista

Komissio toimitti joulukuussa 2007 jäsenvaltioille kyselylomakkeen neuvoston esitettyä pyynnön, että EU:n suunnitelman täytäntöönpanosta tehtäisiin arvio. Jäsenvaltioista 23 vastasi kyselyyn, samoin Norja. Tulokset koottiin 17. lokakuuta 2008 päivätyyn komission valmisteluasiakirjaan.

Vaikutustenarvioinnin laatimista varten järjestettiin kolme neuvoa-antavaa kokousta. Ihmiskaupan asiantuntijaryhmä tapasi 2. ja 3. lokakuuta 2008 ja antoi perusteellisten keskustelujen jälkeen kirjallisen lausunnon. Lokakuun 7. päivänä 2008 järjestettiin neuvoa-antava kokous, johon osallistui eri tahoja – hallituksia, lainvalvontaviranomaisia, valtiosta riippumattomia järjestöjä, kansainvälisiä järjestöjä, korkeakouluja – edustavia asiantuntijoita. Kokouksen jälkeen osallistujia pyydettiin toimittamaan kirjallisia kommentteja, joita saatiin useilta asiantuntijoilta. Jäsenvaltioiden edustajien kanssa järjestettiin tapaaminen 17. lokakuuta 2008.

2.1.2. Tiivistelmä vastauksista ja siitä, miten ne on otettu huomioon

– Ihmiskaupaa käsittelevä Euroopan komission asiantuntijaryhmä asetti antamassaan kirjallisessa lausunnossa johtoperiaateiksi seuraavat tarpeet: riittävä oikeudellinen kehys

kussakin maassa, ihmisoikeuksien nostaminen asialistan kärkeen, kokonaisvaltainen, koordinoitu ja yhtenäinen lähestymistapa kansallisten ihmiskauppa- ja maahanmuuttopolitiikkojen kytkemiseksi yhteen, lapsen oikeuksien kunnioittaminen, ihmiskaupan tutkimuksen edistäminen ja ihmiskaupan torjuntapolitiikan vaikutusten seuraaminen.

- Monet sidosryhmät olivat yhtä mieltä erityisten, tutkinnan ja syytteenpanon vahvistamiseen tähtäävien säännösten tarpeellisuudesta. Yleisesti korostettiin uhrien auttamiseen liittyvien toimien tärkeyttä.
- Sidosryhmät suhtautuivat ristiriitaisesti velvoitteeseen kriminalisoida seksipalvelujen ostoa henkilöltä, jonka asiakas tietää olevan ihmiskaupan uhri. Useat jäsenvaltiot olivat sitä mieltä, ettei asianomainen säännös saisi olla sitova.

2.2. Asiantuntijatiedon käyttö

Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö ei ollut tarpeen.

2.3. Vaikutusten arviointi

Ihmiskaupan osalta asetettujen tavoitteiden eli tehokkaamman ehkäisyn ja torjunnan sekä uhrien paremman suojelun saavuttamiseksi on arvioitu eri toimintavaihtoehtoja.

- Toimintavaihtoehto 1: ei uusia EU:n toimia

EU ei ryhdy ihmiskaupan torjuntatoimiin, kun taas jäsenvaltiot voivat jatkaa ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen allekirjoitusta ja ratifiointia.

- Toimintavaihtoehto 2: muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet

Puitepäättöstä 2004/629/YOS ei muuteta. Muita kuin lainsäädäntötoimenpiteitä voidaan toteuttaa uhrien tukemisen, seurannan, kohde- ja lähtömaissa toteutettavien ehkäisytoimien, koulutuksen ja lainvalvontayhteistyön aloilla.

- Toimintavaihtoehto 3: uudet säännökset syytteenpanosta, uhrien tukemisesta, ehkäisemisestä ja seurannasta

Tehdään uusi puitepäättös, joka sisältää voimassa olevan puitepäättöksen säännökset, tietyt Euroopan neuvoston yleissopimuksen määräykset ja joitakin muita seikkoja. Erityisesti uuteen puitepäättökseen sisältyy säännöksiä aineellisesta rikosoikeudesta, lainkäyttövallasta, syytteenpanosta, uhrin oikeuksista rikosoikeudenkäynnissä, uhrien auttamisesta, lapsille tarkoitetuista erityissuojelutoimista, ehkäisemisestä ja seurannasta.

- Toimintavaihtoehto 4: uusi lainsäädäntö (vaihtoehto 3) + muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet (vaihtoehto 2)

- Tehdään uusi puitepäättös, joka sisältää voimassa olevan puitepäättöksen lisäksi uusia säännöksiä. Uutta puitepäättöstä täydennetään vaihtoehdossa 2 luetelluilla muilla kuin lainsäädäntötoimenpiteillä.

- Taloudellisten, sosiaalisten ja perusoikeuksiin kohdistuvien vaikutusten analyysin perusteella vaihtoehdot 3 ja 4 tarjoavat parhaan lähestymistavan ongelmaan, ja niiden avulla tavoitteet pitäisi voida saavuttaa täysin. Näistä kahdesta vaihtoehtoa 4 pidetään parhaana.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

3.1. Ehdotetun toimen lyhyt kuvaus

Uuteen puitepäätökseen sisältyisi voimassa olevan puitepäätöksen säännösten lisäksi seuraavat uudet seikat:

A Aineellisen rikosoikeuden säännökset

- määritelmä,
- raskauttavat asianhaarat ja seuraamukset,
- uhriin kohdistuvien seuraamusten soveltamatta jättäminen.

B Lainkäyttövalta ja syytteesenpano

- laajempi ja sitovampi sääntö lainkäyttövallan ekstraterritoriaalisuudesta,
- syytteesenpanon koordinointi: säännös voidaan korvata sen jälkeen kun ehdotus puitepäätökseksi rikosoikeudenkäyntejä koskevista toimivaltaristiriidoista⁸ on hyväksytty,
- tutkintavälineet.

C Uhrin oikeudet rikosoikeudenkäynnissä

- erityiskohtelu uhrin lisäkärsimysten ehkäisemiseksi,
- riskianalyysiin perustuva suojele,
- korvaukset, myös olemassa olevista rahastoista.

D Uhrien tukeminen

- järjestelmien käyttöönotto uhrien tunnistamiseksi ja auttamiseksi varhaisessa vaiheessa,
- vähimmäisavun taso, mukaan lukien tarvittava sairaanhoito, neuvonta ja psykologinen tuki,
- lapsille suunnatut erityistoimet.

E Ehkäisy

- toimet seksipalvelujen ja halvan työvoiman kysynnän vähentämiseksi,

---

⁸ Tšekin, Puolan, Slovenian, Slovakian ja Ruotsin 20. tammikuuta 2009 tekemä ehdotus neuvoston puitepäätökseksi rikosoikeudenkäyntejä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta, neuvoston asiakirja 5208/09.

- koulutus,
- sellaisten palvelujen käytön kriminalisointi, joiden tarjoajan käyttäjä tietää olevan ihmiskaupan uhri.

***F* Seuranta**

- kansallisten raporttien nimeäminen tai vastaavien järjestelmien perustaminen.

3.2. Ehdotuksen lisäarvo ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta vuonna 2005 tehtyyn Euroopan neuvoston yleissopimukseen verrattuna

Ehdotus perustuu Euroopan neuvoston yleissopimukseen, ja siinä on omaksuttu sama kokonaisvaltainen lähestymistapa ehkäisyyn, syytteenpanoon, uhrien suojeluun ja seurantaan. Lisäksi ehdotukseen sisältyy seuraavat lisäarvolliset seikat:

- uudet säännökset haavoittuvassa asemassa olevien uhrien erityiskohtelusta rikosoikeudenkäynnissä lisäkärsimysten estämiseksi (9 artikla),
- uhriin kohdistuvien seuraamusten soveltamatta jättämistä koskevan säännöksen laajennettu soveltamisala, kun on kyse uhrien osallisuudesta laittomaan toimintaan riippumatta siitä, millaisia laittomia keinoja ihmiskauppiat ovat käyttäneet (6 artikla),
- uhreille annettavan avun korkeampi taso, erityisesti sairaanhoidon osalta (10 artikla),
- laajempi ja sitovampi sääntö lainkäyttövallan ekstraterritoriaalisuudesta: jäsenvaltiot velvoitetaan panemaan syytteen ne oman maan kansalaiset ja maassa vakituisesti asuvat, jotka ovat syyllistyneet ihmiskauppaan kyseisen jäsenvaltion alueen ulkopuolella (8 artikla),
- seuraamusten tarkka määrittely rikosten vakavuus huomioon ottaen (3 artikla).
- Sisällyttämällä samansisältöiset säännökset EU:n säännöstöön voidaan hyödyntää EU:n oikeusjärjestyksen sitovammasta luonteesta johtuvat edut eli välitön voimaantulo ja täytäntöönpanon seuranta.

3.3. Oikeusperusta

EU-sopimuksen 29 artikla, 31 artiklan 1 kohdan e alakohta ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohta.

4. TOISSIJAISUUSPERIAATE

Ehdotuksen tavoitteita ei voida saavuttaa riittävällä tavalla pelkästään jäsenvaltioiden toimin seuraavista syistä:

Ihmiskaupan torjunta edellyttää jäsenvaltioilta koordinoitua toimintaa sekä kansainvälisen tason yhteistyötä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Erot jäsenvaltioiden tavoissa käsitellä ihmiskaupan torjuntaa lainsäädännössä ovat esteenä koordinoitulle toiminnalle ja haittaavat kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä ja oikeudellisesta yhteistyötä.

Ehdotuksen tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin Euroopan unionin toimilla seuraavista syistä:

Ehdotuksella jäsenvaltioiden aineellista rikosoikeutta ja menettelysääntöjä lähennetään voimassa olevaa puitepääätöstä perusteellisemmin. Tämä vaikuttaa myönteisesti kansainväliseen lainvalvontayhteistyöhön ja oikeudelliseen yhteistyöhön sekä uhrien suojeluun ja auttamiseen. Näin ollen ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen.

5. SUHTEELLISUUSPERIAATE

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska siinä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Euroopan tasolla.

6. SÄÄNTELYTAVAN VALINTA

Ehdotettu sääntelytapa: puitepäätos.

Mikään muu tapa ei olisi riittävä. Ihmiskaupan torjunnan alalla ainoastaan puitepäätos mahdollistaa kansallisten lainsäädäntöjen lähentämisen, ja se on välttämätön kansainvälisen lainvalvontayhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön parantamiseksi.

7. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia yhteisön talousarvioon.

8. LISÄTIEDOT

Lainsäädännön kumoaminen

Ehdotuksen hyväksyminen johtaa voimassa olevan lainsäädännön kumoamiseen.

Ehdotus:

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta, uhrien suojelusta ja

puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 artiklan, 31 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁹,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Ihmiskauppa on vakava rikos, joka tehdään usein osana järjestäytyntä rikollistoimintaa, ja räikeä ihmisoikeuksien loukkaus.
- (2) Euroopan unioni on sitoutunut ehkäisemään ja torjumaan ihmiskauppaa sekä suojelemaan sen kohteeksi joutuvien henkilöiden oikeuksia. Tässä tarkoituksessa tehtiin 19 päivänä heinäkuuta 2002 neuvoston puitepäätös 2002/629/YOS ihmiskaupan torjunnasta¹⁰. Lisäksi on laadittu EU:n suunnitelma parhaista käytännöistä, vaatimuksista ja menettelyistä ihmiskaupan estämiseksi ja torjumiseksi (2005/C 311/01)¹¹.
- (3) Tässä puitepäätöksessä ihmiskaupan torjuntaan sovelletaan yhtenäistä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Puitepäätöksen keskeisiä tavoitteita ovat ehkäisyn ja syytteenpanon tehostaminen sekä uhrin oikeuksien suojelu. Lapset ovat haavoittuvampia ja siksi suuremmassa vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi. Kaikkia tämän puitepäätöksen säännöksiä olisi sovellettava lapsen parasta etua ajatellen vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen¹² mukaisesti.
- (4) Vuonna 2000 tehty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti

---

⁹ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EYVL L 203, 1.8.2002, s. 1.

¹¹ EUVL C 311, 9.12.2005, s. 1.

¹² Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus lapsen oikeuksista, joka tehtiin ja avattiin allekirjoittamista, ratifiointia ja liittymistä varten 20. marraskuuta 1989 annetulla YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla 44/25.

naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta¹³ ja vuonna 2005 tehty Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta¹⁴ ovat ratkaisevalla tavalla edistäneet prosessia, jolla ihmiskaupan vastaista kansainvälistä yhteistyötä pyritään parantamaan. Lainsäädäntöjen lähentämisen tehostamiseksi tässä puitepääöksessä käytetty ihmiskaupparikoksen määritelmä on laaja-alainen ja sama, jota käytetään edellä mainituissa Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan neuvoston asiakirjoissa. Määritelmä kattaa myös ihmiskaupan elinten poistamistarkoituksessa, joka voi olla yhteydessä elinkauppaan ja joka loukkaa vakavasti ihmisarvoa ja ruumiillista koskemattomuutta.

- (5) Seuraamusten pitäisi olla tehokkaita, varoittavia ja oikeassa suhteessa rikoksen vakavuuteen, myös siksi, että voitaisiin tehostaa tutkintaa ja syytteenpanoa sekä parantaa kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä. Raskauttavien asianhaarojen olisi heijastettava tarvetta suojella erityisen haavoittuvia uhreja, myös kaikkia lapsiuhreja sekä aikuisia, jotka ovat haavoittuvassa asemassa henkilökohtaisten ominaisuuksiensa taikka rikoksen fyysisten tai psyykkisten vaikutusten takia.
- (6) Uhreja olisi toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä suojeltava niin, ettei heitä syytetä eikä rangaista laittomasta toiminnasta, johon he ovat osallistuneet ainoastaan siksi, että he ovat joutuneet ihmiskauppioiden käyttämien laittomien keinojen, kuten maahanmuuttolainsäädännön rikkomusten, väärennettyjen asiakirjojen käytön tai prostituutorikollisuuden, kohteeksi. Tällaisen suojelun tarkoituksena on myös rohkaista uhreja toimimaan todistajina rikosoikeudenkäynneissä.
- (7) Vaikka uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä 15 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyssä neuvoston puitepääöksessä 2001/220/YOS¹⁵ säädetään uhrin oikeuksista rikosoikeudenkäynnissä, myös oikeudesta suojeluun ja korvauksiin, ihmiskaupan uhrin ovat haavoittuvassa asemassa, joten heitä varten tarvitaan erityistoimenpiteitä. Uhreja, jotka kärsivät ihmiskauppaan liittyvän rikollisen toiminnan, myös elinten poistamisen, seurauksista, olisi suojeltava pelottelulta ja lisäkärsimyksiltä eli uhrin asemaan uudelleen joutumiselta tai rikosprosessin aiheuttamalta traumalta. Lisäksi olisi otettava käyttöön erityiskeinoja tehokkaan suojelun ja korvausten turvaamiseksi.
- (8) Uhrien on voitava tosiasiallisesti käyttää oikeuksiaan. Tästä syystä heille pitäisi tarjota asianmukaista apua ennen rikosoikeudenkäyntiä, sen kuluessa ja sen jälkeen. Tällä puitepääöksellä jäsenvaltiot veloitetaan antamaan kaikille uhreille riittävää apua, joka mahdollistaa heidän toipumisensa.
- (9) Siinä missä direktiivillä 2004/81/EY säädetään oleskeluluvan myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat ihmiskaupan uhreja, ja direktiivillä 2004/38/EY säännellään Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, mukaan lukien suoja

---

¹³ Palermossa vuonna 2000 tehty kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta.

¹⁴ Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005 tehty Euroopan neuvoston yleissopimus nro 197.

¹⁵ EYVL L 82, 22.3.2001, s. 1.

karkottamista vastaan, tällä puitepäätöksellä otetaan käyttöön ihmiskaupan uhreille tarkoitettuja erityisiä suojelutoimia, eikä siinä käsitellä heidän jäsenvaltioiden alueella oleskelunsa edellytyksiä eikä mitään muuta yhteisön toimivaltaan kuuluvaa asiaa.

- (10) Kunkin jäsenvaltion olisi varmistettava, että aikuisille tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi on käytössä erityisiä suojelutoimia lapsiuhreja varten.
- (11) Kunkin jäsenvaltion olisi laadittava ihmiskaupan ehkäisemiseen tähtääviä toimintalinjoja ja/tai vahvistettava niitä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla vähennetään kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää kysyntää tutkimuksen, tiedon, valistuksen ja koulutuksen avulla. Tämentyypisissä aloitteissa jäsenvaltioiden olisi sovellettava sukupuolierot huomioon ottavaa ja lapsen oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa.
- (12) [Maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista ... annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/.../EY] säädetään seuraamuksista maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajille, jotka käyttävät ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön työvoimaa tai palveluja ilman, että työnantajaa itseään olisi syytetty tai tuomittu ihmiskaupasta. Tämän lisäksi jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon mahdollisuus määrätä seuraamuksia henkilölle, joka käyttää ihmiskaupan uhriksi tietämänsä henkilön tarjoamia palveluja. Tämä lisäkriminalisointi voisi kattaa maassa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten ja Euroopan unionin kansalaisten työnantajat sekä ihmiskaupan kohteeksi joutuneen henkilön tarjoamien seksipalvelujen ostajat heidän kansallisuuteensa katsomatta.
- (13) Olisi perustettava kansallisia seurantajärjestelmiä, esimerkiksi nimettävä kansallisia raportoijia, keräämään tietoja ihmiskaupan suuntauksista ja arvioimaan niitä, mittamaan ihmiskaupan vastaisen politiikan tuloksia sekä neuvomaan hallituksia ja parlamentteja ihmiskaupan vastaisen toiminnan kehittämisessä. Tällaiset järjestelmät ja toimenpiteet ovat olennaisen tärkeitä ihmiskaupan vastaisen politiikan vaikuttavuuden kannalta.
- (14) Koska jäsenvaltiot yksin eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän puitepäätöksen tavoitetta eli torjua ihmiskauppaa, vaan tavoite voidaan toimien laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin Euroopan unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (15) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita ja niistä erityisesti seuraavia: ihmisarvo, orjuuden, pakkotyön ja ihmiskaupan kieltö, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kieltö, lapsen oikeudet, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus, henkilötietojen suoja, oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate.

Erityisesti tällä puitepäätöksellä pyritään varmistamaan näiden oikeuksien ja periaatteiden täysimääräinen kunnioittaminen,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ihmiskauppaan liittyvät rikokset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että seuraavat teot on säädetty rangaistaviksi:

hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuva henkilöiden värväys, kuljetus, siirtäminen, kätkeminen tai vastaanottaminen voimankäytöllä uhkaamisen tai voimankäytön tai muun pakottamisen, sieppauksen, petoksen, harhaanjohtamisen, vallan väärinkäytön tai haavoittuvan aseman hyödyntämisen avulla, taikka toista henkilöä vallassaan pitävän henkilön suostumuksen saamiseksi annetun tai vastaanotetun maksun tai edun avulla.
2. Henkilön katsotaan olevan haavoittuvassa asemassa, kun hänellä ei ole muuta todellista tai hyväksyttävää vaihtoehtoa kuin alistua hyväksikäyttöön.
3. Hyväksikäytöksi katsotaan vähintään toisen hyväksikäyttö prostituutiotarkoituksessa tai muut seksuaalisen riiston muodot, pakkotyö tai pakollinen palvelu, orjuus tai muu orjuuden kaltainen käytäntö, orjuuden kaltaiset olot, kerjäämiseen liittyvän toiminnan tai laittoman toiminnan hyväksikäyttö taikka elinten poistaminen.
4. Ihmiskaupan uhrin suostumuksella aiottuun tai tapahtuneeseen hyväksikäyttöön ei ole merkitystä, mikäli sen saamiseen on käytetty jotakin 1 kohdassa mainittua keinoa.
5. Kun 1 kohdassa mainittu teko koskee lasta, se katsotaan rangaistavaksi ihmiskaupaksi, vaikka mitään 1 kohdassa mainittua keinoa ei olisi käytetty.
6. Tässä puitepäätöksessä 'lapsella' tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä.

2 artikla

Yllytys, avunanto ja yritys

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvä yllytys, avunanto ja teon yritys on säädetty rangaistaviksi teoiksi.

3 artikla

Seuraamukset ja raskauttavat asianhaarat

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kuusi vuotta.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kymmenen vuotta, kun tekoon liittyy jokin seuraavista:
  - a) rikoksen on tehnyt virkamies virkatehtäviä hoitaessaan;
  - b) rikoksen uhri on ollut erityisen haavoittuvassa asemassa;
  - c) rikos on tehty osana puitepäätöksessä 2008/841/YOS¹⁶ tarkoitetun rikollisjärjestön toimintaa.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kaksitoista vuotta, kun tekoon liittyy jokin seuraavista:
  - a) rikos on vaarantanut uhrin hengen;
  - b) rikoksen teossa on käytetty törkeätä väkivaltaa tai rikoksesta on aiheutunut uhrille erityisen vakavaa vahinkoa.

4 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetusta rikoksesta, jonka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen jäsenenä toimien henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema seuraavin perustein:
  - a) oikeus edustaa oikeushenkilöä, tai
  - b) valtuus tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, tai
  - c) valtuus harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.
2. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitetun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alainen henkilö on tehnyt oikeushenkilön hyväksi 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen.
3. Se, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta, ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka ovat tekijöinä, yllyttäjinä tai avunantajina 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuissa teoissa.
4. Tässä puitepäätöksessä 'oikeushenkilöllä' tarkoitetaan mitä tahansa yhteisöä, jolla on sovellettavan lain mukaan oikeushenkilön asema, lukuun ottamatta valtioita tai julkisia elimiä niiden käyttäessä julkiseen valtaan liittyviä oikeuksiaan sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

---

¹⁶ EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42.

5 artikla

Oikeushenkilöille määrättävät seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuussa olevalle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten
  - a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuisuuksiin tai tukiin;
  - b) väliaikainen tai pysyvä kieltä harjoittaa liiketoimintaa;
  - c) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;
  - d) tuomioistuimen määräys purkaa oikeushenkilö;
  - e) rikoksen tekemiseen käytettyjen tilojen sulkeminen väliaikaisesti tai pysyvästi.

6 artikla

Uhreihin kohdistuvien seuraamusten soveltamatta jättäminen

Kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön mahdollisuus jättää syyttämättä ihmiskaupan uhreja tai määräämättä heille seuraamuksia heidän osallistumisestaan laittomaan toimintaan, kun tämä osallistuminen johtuu 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen laittomien keinojen kohteeksi johtumisesta.

7 artikla

Tutkinta ja syytteenpano

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskeva tutkinta tai syytteenpano ei edellytä uhrin tekemää ilmoitusta tai syytettä ja että rikosoikeudenkäyntiä voidaan jatkaa, vaikka uhri olisi perunut antamansa lausunnon.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet mahdollistaakseen syytteenpanon 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista riittävän pitkään sen jälkeen, kun uhri on saavuttanut täysi-ikäisyyden, rikoksen vakavuus huomioon ottaen.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia tutkivat tai niistä syytteen panevat henkilöt, yksiköt ja muut tahot saavat asianmukaisen koulutuksen.
4. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia tutkivilla tai niistä syytteen panevilla henkilöillä, yksiköillä ja muilla tahoilla on käytettävissään järjestäytyneen rikollisuuden tutkinnassa käytettävät keinot, joista esimerkkejä ovat puhelinkuuntelu, sähköinen seuranta ja rahoitusta koskeva tutkinta.

Lainkäyttövalta ja syytteesenpanon koordinointi

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, jos
  - a) rikos on tehty kokonaan tai osittain sen alueella, tai
  - b) rikosentekijä on jäsenvaltion kansalainen tai hänen vakinainen asuinpaikkansa on jäsenvaltion alueella, tai
  - c) rikoksen uhri on jäsenvaltion kansalainen tai henkilö, jonka vakinainen asuinpaikka on jäsenvaltion alueella, tai
  - d) rikos on tehty jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön hyväksi.
2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava 1 kohdan b alakohdan osalta tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen lainkäyttövalta 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista, sen alueen ulkopuolella tehdyistä rikoksista syyttämiseen ei edellytä, että kyseiset teot katsotaan rikoksiksi niiden tekopaikassa.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava 1 kohdan b alakohdan osalta tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen lainkäyttövalta 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista, sen alueen ulkopuolella tehdyistä rikoksista syyttämiseen ei edellytä sitä, että syytteen nostamiseen vaaditaan uhrin rikoksen tekopaikassa tekemä ilmoitus tai rikoksen tekopaikan valtion tekemä ilmianto.
4. Jos rikos kuuluu useamman jäsenvaltion lainkäyttövalttaan ja mikä tahansa niistä voi pätevästi nostaa syytteen samojen tosiseikkojen perusteella, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä päättääkseen, mikä niistä nostaa syytteen rikosentekijöitä vastaan, pyrkien keskittämään menettelyt mahdollisuuksien mukaan yhteen jäsenvaltioon. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltiot voivat kääntyä Eurojustin puoleen tai hyödyntää mitä tahansa Euroopan unionissa perustettua elintä tai järjestelmää edistääkseen oikeusviranomaisten yhteistyötä ja niiden toiminnan koordinointia. Päätettäessä, mikä jäsenvaltio panee rikosentekijän syytteesen, on otettava huomioon erityisesti seuraavat seikat:
  - jäsenvaltio, jonka alueella teot on tehty,
  - jäsenvaltio, jonka kansalainen tekijä on tai jossa hän asuu,
  - jäsenvaltio, josta uhri on peräisin,
  - jäsenvaltio, jonka alueelta tekijä on tavoitettu.

9 artikla

Haavoittuvassa asemassa olevien ihmiskaupan uhrien suojele rikosoikeudenkäynnissä

1. Edellä 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten uhreina olevia lapsia on pidettävä puitepäätöksen 2001/220/YOS 2 artiklan 2 kohdan, 8 artiklan 4 kohdan ja 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti erityisen haavoittuvina.
2. Edellä 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten uhreina olevia aikuisia on pidettävä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS 2 artiklan 2 kohdan, 8 artiklan 4 kohdan ja 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti erityisen haavoittuvina yksilöllisen arvioinnin perusteella, jonka toimivaltaiset viranomaiset tekevät ottaen huomioon uhrin iän, kypsyys, terveydentilan, raskauden, vamman, muut henkilökohtaiset tai sosiaaliset olosuhteet sekä sen rikollisen toiminnan fyysiset ja psyykkiset seuraukset, jonka kohteeksi uhri on joutunut.
3. Kunkin jäsenvaltion on puolustuksen oikeuksia rajoittamatta varmistettava, että erityisen haavoittuvat uhrit saavat puitepäätöksessä 2001/220/YOS vahvistettujen oikeuksien lisäksi erityiskohtelun, jonka tarkoituksena on estää uhrin lisäkärsimykset välttämällä mahdollisuuksien mukaan ja kansallisessa lainsäädännössä vahvistetuilla perusteilla seuraavia:
  - a) uhrin ja rikosentekijän välinen katseyhteys, myös todistamisen ja ristikuulustelun aikana, soveltuvia keinoja, esimerkiksi audiovisuaalisia laitteita, käyttäen;
  - b) yksityiselämää koskevat kysymykset, jotka eivät ole mitenkään välttämättömiä rikossyytteen keskeisten seikkojen toteen näyttämisen kannalta;
  - c) todistaminen julkisessa oikeudenkäynnissä;
  - d) kuulustelujen tarpeeton toistaminen tutkinnan, syytteen esittämisen ja oikeudenkäynnin aikana.
4. Kunkin jäsenvaltion on tarvittaessa sallittava todistajana toimivan erityisen haavoittuvan uhrin henkilöllisyyden salassapito.
5. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että ihmiskaupan uhrit saavat yksilölliseen riskinarviointiin perustuvaa tarkoituksenmukaista suojele ja että he voivat tarvittaessa osallistua todistajansuojeleohjelmiin kansallisessa lainsäädännössä vahvistettujen perusteiden mukaisesti.
6. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että erityisen haavoittuvat uhrit saavat oikeudenkäynnin aikana ilmaista lakineuvontaa ja oikeudellisen edustajan, myös korvausten hakemista varten, samoin perusteilla kuin syytetty saa kansallisen lainsäädännön mukaan. Tämä kohta ei rajoita 11 artiklan soveltamista, jos uhri on alaikäinen.

10 artikla

Uhrien auttaminen

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että uhrin saavat apua ennen rikosoikeudenkäyntiä, sen aikana ja sen jälkeen, jotta he voivat käyttää uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyissä 15 päivänä maaliskuuta 2001 tehdystä puitepäätöksessä 2001/220/YOS ja tässä puitepäätöksessä vahvistettuja oikeuksia.
2. Henkilöä on kohdeltava uhrina heti kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä, että hän on joutunut 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen kohteeksi.
3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet perustaakseen tarkoituksenmukaisia kansallisen ja paikallisen tason järjestelyjä, joilla pyritään tunnistamaan uhrin varhaisessa vaiheessa ja tukemaan heitä yhteistyössä alan tukijärjestöjen kanssa.
4. Jäsenvaltioiden on oikeudenkäynnin puitteissa annettava uhreille heidän tarvitsemansa apu ja tuki, jotta he voivat toipua ja päästä pois rikoksentekijöiden vaikutuspiiristä, mukaan lukien turvallinen majoitus ja aineellinen apu, uhrin tarvitsema sairaanhoito ja psykologinen tuki, neuvonta ja tiedotus, apu uhrin oikeuksien ja etujen esiin tuomiseen ja huomioimiseen rikosoikeudenkäynnissä sekä tarvittaessa käänös- ja tulkkauspalvelut. Jäsenvaltioiden on huolehdittava haavoittuvimpien uhrien erityistarpeista.

11 artikla

Lapsille tarkoitetut erityiset suojelutoimet

Kunkin jäsenvaltion on sovellettava lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja puitepäätöksen 2004/68/YOS kumoamisesta tehdyn puitepäätöksen 14 ja 15 artiklaa.

12 artikla

Ehkäisy

1. Kunkin jäsenvaltion on pyrittävä vähentämään kaikenlaista hyväksikäyttöä edistävää kysyntää.
2. Kunkin jäsenvaltion on edistettävä säännöllisen koulutuksen järjestämistä viranomaisille, myös kentällä toimiville poliiseille, jotka joutuvat todennäköisesti kosketukseen uhrien ja potentiaalisten uhrien kanssa, heidän valmentamiseksi tunnistamaan uhrin ja potentiaaliset uhrin sekä menettelemään asianmukaisesti tämän puitepäätöksen 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen erityisen haavoittuvien uhrien kanssa.
3. Kunkin jäsenvaltion on harkittava toimenpiteiden toteuttamista sellaisten palvelujen käytön kriminalisoimiseksi, joissa on kyse 1 ja 2 artiklassa tarkoitetusta hyväksikäytöstä, kun on tiedossa, että palvelun tarjoaja on 1 ja 2 artiklassa

tarkoitettuna rikoksen uhri, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista.

13 artikla

Seuranta

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet nimetäkseen kansallisen raportoinnin tai perustaakseen vastaavan järjestelmän. Raportoinnin tai vastaavan tehtävänä on vähintäänkin seurata tässä puitepäätöksessä säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

14 artikla

Alueellinen soveltamisala

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

15 artikla

Puitepäätöksen 2002/629/YOS kumoaminen

Kumotaan ihmiskaupan torjunnasta tehty puitepäätös 2002/629/YOS.

16 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet [kahden vuoden kuluessa sen tekemisestä].
2. Jäsenvaltioiden on toimitettava [kahden vuoden kuluessa puitepäätöksen tekemisestä] neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tästä puitepäätöksestä niille johtuvien velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Neuvosto arvioi viimeistään [neljän vuoden kuluttua puitepäätöksen tekemisestä] toimitettuihin tietoihin perustuvan kertomuksen ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella sitä, missä mitassa jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet.

17 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäättös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä [...]

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*